

(๒๒)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งที่ ๖๖/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ค. ๑๖/๒๕๕๕

วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๕

เรื่อง นายสุรชัย ผืนแก้ว (ผู้ร้อง) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ ว่า พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ มาตรา ๑๒ (๓) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบสรุปได้ว่า นายสุรชัย ผืนแก้ว (ผู้ร้อง) ได้ใช้สิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๓ วรรคหนึ่ง (๒) เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๔ โดยผู้ร้องขอให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ มาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง กระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหา ความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่ ซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้ว เห็นว่า พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ มาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง สอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจการปกครองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘๔ ที่บัญญัติให้ การเลือกตั้งคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง โดยตรงของประชาชน โดยการเลือกตั้งดังกล่าวให้ใช้วิธีการออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ

- ๒ -

ซึ่งเป็นคนละกรณีกับหลักความเสมอภาคและหลักการห้ามเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐

ต่อมาผู้ร้องได้ใช้สิทธิยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๕ (๑) โดยผู้ร้องขอให้ผู้ตรวจการแผ่นดินส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย กรณีพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ มาตรา ๑๒ (๓) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่ ซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาแล้วมีความเห็นว่า พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ มาตรา ๔๕ ประกอบมาตรา ๑๒ (๓) มิได้เป็นบทบัญญัติที่จำกัดสิทธิของผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครโดยเด็ดขาดสิ้นเชิง แต่เป็นการกำหนดเงื่อนไขการใช้สิทธิดังกล่าวไว้โดยต้องเป็นบุคคลที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน และมีได้มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิดแต่อย่างใด

นอกจากนี้ ผู้ร้องได้เคยยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ เกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวแล้ว เมื่อวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๕

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า คำร้องของผู้ร้องต้องด้วยหลักเกณฑ์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญได้” และวรรคสอง บัญญัติว่า “การใช้สิทธิตามวรรคหนึ่งต้องเป็นกรณีที่ไม้อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว ทั้งนี้ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ” และข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๒๑ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญได้” และวรรคสอง กำหนดว่า “การใช้สิทธิตามวรรคหนึ่งต้องเป็นกรณีที่ไม้อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว ทั้งนี้ ตามมาตรา ๒๑๑ มาตรา ๒๔๕ (๑) และมาตรา ๒๕๗ วรรคหนึ่ง (๒) ของรัฐธรรมนูญ”

- ๓ -

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ที่จะใช้สิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ ใต้นั้น ต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ ดังนี้

(๑) ต้องเป็นบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้อันสืบเนื่องมาจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

(๒) บุคคลนั้นต้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และ

(๓) ต้องเป็นกรณี queบุคคลนั้นไม่อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว

พิจารณาแล้วเห็นว่า คำร้องนี้แม้ว่าผู้ร้องจะไม่ได้ระบุรายละเอียดข้อเท็จจริงของคำร้องเดิมไว้ด้วย แต่เป็นที่เข้าใจได้ว่า ผู้ร้องมุ่งประสงค์ให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาในประเด็นเดียวกันกับคำร้องเดิม และแม้ว่าผู้ร้องจะไม่ได้ระบุในคำร้องว่า พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ มาตราใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ แต่เมื่อพิจารณาเนื้อหาแล้วเห็นว่า กรณีเป็นการขอให้พิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ มาตรา ๑๒ (๓) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งที่ ๕๑/๒๕๕๕ วันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๕ ไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย เนื่องจากไม่ปรากฏว่า ผู้ร้องได้ใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๕ (๑) และมาตรา ๒๕๓ วรรคหนึ่ง (๒) สำหรับข้อเท็จจริงตามคำร้องนี้ ผู้ร้องได้ยื่นเรื่องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๕ (๑) และยื่นเรื่องต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๓ วรรคหนึ่ง (๒) แล้ว ประกอบข้อเท็จจริงตามคำร้องเดิม ผู้ร้องได้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองสูงสุดซึ่งคดีได้ถึงที่สุดแล้ว ผู้ร้องจึงไม่อาจใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ ได้อีก คำร้องนี้จึงเป็นกรณีที่ผู้ร้องไม่อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้อีก

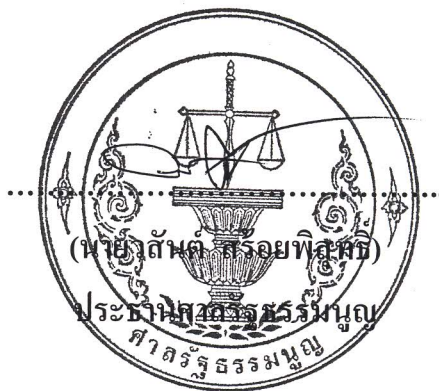
ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยต่อไปมีว่า ผู้ร้องเป็นบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้อันสืบเนื่องมาจากบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ มาตรา ๑๒ (๓) หรือไม่ พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ เป็นกฎหมายที่กำหนดให้

- ๔ -

การบริหารราชการกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ มีโครงสร้างบริหาร คือ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สภากรุงเทพมหานคร และสภาเขต กรุงเทพมหานคร เพื่อให้เป็นไปตามหลักการปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘๔ ส่วนบทบัญญัติมาตรา ๑๒ (๓) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวเป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับ คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครว่าจะต้องเป็นผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ในเขตเลือกตั้งของกรุงเทพมหานครเป็นเวลาติดต่อกันจนถึงวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน เมื่อผู้ร้อง มิได้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งกรุงเทพมหานคร ผู้ร้องจึงมิใช่เป็นบุคคลซึ่งถูกละเมิด สิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้อันสืบเนื่องมาจากบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว ดังนั้น คำร้องของผู้ร้องจึงไม่ต้องด้วยหลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยได้

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

- ๕ -

(คำสั่งที่ ๖๖/๒๕๕๕)

(นายเจริญ ภัคดีชนากุล)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายจรูญ อินทจาร)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายเฉลิมพล เอกอุรุ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายณรงค์ มาประณีต)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบุญส่ง กุลบุปผา)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายสุพจน์ ไข่มุกด์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ